

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Кафедра управління державними і
корпоративними фінансами**

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи з дисципліни

***«ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК
І ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА»***

Харків – 2019

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 30 березня 2018 р., протокол № 8.

Методичні вказівки рекомендовано для студентів економічних спеціальностей заочної форми навчання.

Укладачі:

доценти Д. І. Бойко,
О. О. Коковіхіна

Рецензент

доц. І. Ю. Зайцева

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи з дисципліни
*«ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК
І ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА»*

Відповідальний за випуск Коковіхіна О. О.

Редактор Решетилова В. В.

Підписано до друку 15.06.18 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,0. Тираж 30. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Загальні вказівки до виконання та захисту контрольної роботи.....	5
2 Перелік питань курсу для виконання контрольної роботи...	6
Варіант 1.....	7
Варіант 2.....	8
Варіант 3.....	9
Варіант 4.....	10
Варіант 5.....	11
Варіант 6.....	13
Варіант 7.....	14
Варіант 8.....	15
Варіант 9.....	16
Варіант 10.....	17
Варіант 11.....	19
Варіант 12.....	20
Варіант 13.....	21
Варіант 14.....	22
Варіант 15.....	23
Варіант 16.....	25
Варіант 17.....	26
Варіант 18.....	27
Методичні вказівки до задачі 1.....	28
Методичні вказівки до задачі 2.....	30
Методичні вказівки до задачі 3.....	31
Список літератури.....	32

ВСТУП

Предметом вивчення дисципліни «Центральний банк і грошово-кредитна політика» є діяльність центрального банку в галузі регулювання грошового обігу в країні та забезпечення стабільності національної грошової одиниці.

Метою викладання навчальної дисципліни «Центральний банк і грошово-кредитна політика» є формування теоретичних і прикладних знань в галузі монетарної політики та функціонування центрального банку, його ролі і місця в проведенні грошово-кредитної політики, забезпечення стійкості національної валюти, стабільності банківської системи, оптимальної організації платіжної системи і динамічного розвитку економіки в умовах ринкових відносин.

Для повного досягнення зазначеної мети необхідною є контрольна робота студентів, яка є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час самостійної роботи.

Методичні рекомендації до контрольної роботи з дисципліни «Центральний банк і грошово-кредитна політика» розроблено відповідно до робочої програми курсу з врахуванням предмета навчальної дисципліни та її міждисциплінарних зв'язків.

1 ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота є самостійною письмовою роботою. Мета виконання роботи з дисципліни «ЦБГКП» полягає у засвоєнні та поглибленні знань студентів з даної дисципліни, розвитку навичок самостійної творчої роботи, опануванні уміннями аргументувати власну точку зору, проводити розрахунки, узагальнювати, систематизувати та аналізувати фінансові

показники.

Контрольна робота складається з теоретичної та практичної частин. У теоретичній частині необхідно дати розгорнуту відповідь на два визначені питання. В практичній частині слід розв'язати три вказані задачі та обґрунтувати отримані результати.

Контрольна робота виконується на стандартних аркушах формату А4 і оформлюється згідно з методичними вказівками кафедри управління державними і корпоративними фінансами і не повинна перевищувати 15 сторінок.

Контрольна робота повинна бути виконана та подана на кафедру для перевірки не пізніше ніж за 10 днів до складання іспиту або заліку з даної дисципліни.

Контрольна робота допускається до захисту, якщо повністю та відповідно до варіанта розглянуто п'ять теоретичних питань та правильно і згідно з варіантом вирішено дванадцять задач.

Допущена до захисту контрольна робота вважається зарахованою, якщо студент правильно відповів на поставлені викладачем три питання стосовно даної роботи.

Студенти, які не виконали та не захистили контрольну роботу, до складання іспиту та заліку не допускаються.

Номер варіанта контрольної роботи обирається за сумою двох останніх цифр у заліковці.

2 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ КУРСУ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

- 1 Виникнення емісійних банків.
- 2 Функції центральних банків (ЦБ) держави.
- 3 Створення Національного банку України та його статус.
- 4 Організаційна та функціональна структура управління Національним банком України.
- 5 Мета й особливості грошово-кредитної політики.
- 6 Типи грошово-кредитної політики.
- 7 Класифікація інструментів грошово-кредитної політики.
- 8 Емісія банкнот та роль НБУ в організації готівкового обігу.
- 9 Характеристика кредитів центрального банку.
- 10 Чинний порядок кредитування (рефінансування) комерційних банків.
- 11 Економічна сутність кореспондентських відносин між банківськими установами.
- 12 Система електронних міжбанківських платежів.
- 13 Діюча модель платіжної системи України та перспективи її розвитку.
- 14 Кредитні відносини Національного банку України з урядом.
- 15 Внутрішній державний борг і роль НБУ у забезпеченні управління боргом.
- 16 Повноваження НБУ у сфері валютного регулювання.
- 17 Структура золотовалютного резерву та методи управління його розміром.
- 18 Платіжний баланс: методи його оцінки і прогнозування.
- 19 Необхідність, мета та завдання банківського регулювання.
- 20 Сутність, необхідність, мета та завдання банківського нагляду.

ВАРІАНТ 1

Теоретичні питання

- 1 Охарактеризуйте органи управління та структуру НБУ.
- 2 Поясніть сутність грошово-кредитної політики та її інституційну основу.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 270000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 10 до 15,5 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті?

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 2200 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	34,5
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	46,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	535,4
Державні цінні папери України	504,4
Депозити казначейства	18
Позички, надані комерційним банкам	0,4
Депозити комерційних банків	77,4
Нерухомість банку	2,4

Назва статті	Сума, млн грн
Капітал	11,4
Монетарне золото	34,2
Депозити іноземних держав	1,2
Інші активи	118,2
Інші пасиви	16,2

ВАРІАНТ 2

Теоретичні питання

- 1 Центральний банк – емісійний центр держави.
- 2 Поясніть суть та роль грошово-кредитної політики.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 127000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 10 до 14,5 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті?

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1800 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	24,5
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	26,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	2	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	524,69
Державні цінні папери України	494,31
Депозити казначейства	17,64
Позички, надані комерційним банкам	0,39
Депозити комерційних банків	75,85
Нерухомість банку	2,35
Капітал	11,17
Монетарне золото	33,52
Депозити іноземних держав	1,18
Інші активи	115,84
Інші пасиви	15,88

ВАРІАНТ 3

Теоретичні питання

1 Охарактеризуйте принципи організації та функціонування НБУ.

2 Дайте визначення основним інструментам грошово-кредитної політики.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 27000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 11 до 12 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті?

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1836 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	24,5
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	26,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	20,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	577,16
Державні цінні папери України	543,74
Депозити казначейства	19,40
Позички, надані комерційним банкам	0,43
Депозити комерційних банків	83,44
Нерухомість банку	2,59
Капітал	12,29
Монетарне золото	36,87
Депозити іноземних держав	1,29
Інші активи	127,42
Інші пасиви	17,46

ВАРІАНТ 4

Теоретичні питання

- 1 Поясніть організаційні основи діяльності НБУ.
- 2 Охарактеризуйте політику обов'язкових резервних вимог.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 121 000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 9 до 11 % на розмір кредитних ресурсів для перших

вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті?

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1999 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	34,5
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	36,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	582,93
Державні цінні папери України	549,18
Депозити казначейства	19,60
Позички, надані комерційним банкам	0,44
Депозити комерційних банків	84,27
Нерухомість банку	2,61
Капітал	12,41
Монетарне золото	37,24
Депозити іноземних держав	1,31
Інші активи	128,69
Інші пасиви	17,64

ВАРІАНТ 5

Теоретичні питання

- 1 Охарактеризуйте функції Національного банку України.
- 2 Дайте визначення типам грошово-кредитної політики.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 321 000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 10 до 13 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1844 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	44,5
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	46,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	22,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	588,76
Державні цінні папери України	554,67
Депозити казначейства	19,79
Позички, надані комерційним банкам	0,44
Депозити комерційних банків	85,11
Нерухомість банку	2,64
Капітал	12,54
Монетарне золото	37,61
Депозити іноземних держав	1,32
Інші активи	129,98
Інші пасиви	17,81

ВАРІАНТ 6

Теоретичні питання

- 1 Охарактеризуйте процес створення НБУ і його статус.
- 2 Перерахуйте та поясніть монетарні інструменти прямої дії.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 217 000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 14 до 15 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1856 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	41,2
2 Банк Б	545	?	33,3
3 Банк В	569	?	21,2
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	594,65
Державні цінні папери України	560,22
Депозити казначейства	19,99
Позички, надані комерційним банкам	0,44
Депозити комерційних банків	85,97
Нерухомість банку	2,67
Капітал	12,66
Монетарне золото	37,98

Назва статті	Сума, млн грн
Депозити іноземних держав	1,33
Інші активи	131,28
Інші пасиви	17,99

ВАРІАНТ 7

Теоретичні питання

- 1 Перерахуйте та поясніть операції центральних банків.
- 2 Охарактеризуйте передавальний механізм та ефективність грошово-кредитної політики.

Практичні завдання:

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 114000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 10 до 14 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1820 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	22,2
2 Банк Б	545	?	32,3
3 Банк В	569	?	46,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	600,60
Державні цінні папери України	565,82
Депозити казначейства	20,19
Позички, надані комерційним банкам	0,45
Депозити комерційних банків	86,83
Нерухомість банку	2,69
Капітал	12,79
Монетарне золото	38,36
Депозити іноземних держав	1,35
Інші активи	132,59
Інші пасиви	18,17

ВАРІАНТ 8

Теоретичні питання

- 1 Перерахуйте та поясніть основні напрямки діяльності центральних банків.
- 2 Охарактеризуйте політику відкритого ринку.

Практичні завдання

Задача 1. комерційному банку розміщено депозит на суму 271000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 14 до 16 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1986 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	20,3
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	20,1
4 Банк Г	535	?	32,6

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	606,60
Державні цінні папери України	571,48
Депозити казначейства	20,39
Позички, надані комерційним банкам	0,45
Депозити комерційних банків	87,69
Нерухомість банку	2,72
Капітал	12,92
Монетарне золото	38,75
Депозити іноземних держав	1,36
Інші активи	133,92
Інші пасиви	18,35

ВАРІАНТ 9

Теоретичні питання

1 Охарактеризуйте статус та основи організації центральних банків.

2 Поясніть сутність політики рефінансування.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 47 000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 14 до 15 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1980 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	47,1
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	46,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	612,67
Державні цінні папери України	577,19
Депозити казначейства	20,60
Позички, надані комерційним банкам	0,46
Депозити комерційних банків	88,57
Нерухомість банку	2,75
Капітал	13,05
Монетарне золото	39,14
Депозити іноземних держав	1,37
Інші активи	135,26
Інші пасиви	18,54

ВАРІАНТ 10

Теоретичні питання

1 Поясніть сутність призначення і створення центральних банків (ЦБ).

2 Охарактеризуйте цільову спрямованість грошово-кредитної політики.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 97 000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 12 до 14 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 2220 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	21,5
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	46,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	618,79
Державні цінні папери України	582,97
Депозити казначейства	20,80
Позички, надані комерційним банкам	0,46
Депозити комерційних банків	89,46
Нерухомість банку	2,77
Капітал	13,18
Монетарне золото	39,53
Депозити іноземних держав	1,39
Інші активи	136,61
Інші пасиви	18,72

ВАРІАНТ 11

Теоретичні питання

- 1 Охарактеризуйте органи управління та структуру НБУ.
- 2 Перерахуйте та поясніть кредитні відносини Національного банку України з урядом.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 444000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 11 до 15,5 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 2200 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	14,5
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	16,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	12,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	535,4
Державні цінні папери України	504,4
Депозити казначейства	18
Позички, надані комерційним банкам	0,4
Депозити комерційних банків	77,4
Нерухомість банку	2,4
Капітал	11,4

Назва статті	Сума, млн грн
Монетарне золото	34,2
Депозити іноземних держав	1,2
Інші активи	118,2
Інші пасиви	16,2

ВАРІАНТ 12

Теоретичні питання

1 Поясніть сутність «Центральний банк – емісійний центр держави».

2 Охарактеризуйте суть та роль грошово-кредитної політики.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 323000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 11 до 17,5 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1800 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	14,5
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	16,4
4 Банк Г	535	?	12,6
5 Банк Д	510	?	30,5
6 Банк Е	569	?	12,4
7 Банк Ж	532	2	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	524,69
Державні цінні папери України	494,31
Депозити казначейства	17,64
Позички, надані комерційним банкам	0,39
Депозити комерційних банків	75,85
Нерухомість банку	2,35
Капітал	11,17
Монетарне золото	33,52
Депозити іноземних держав	1,18
Інші активи	115,84
Інші пасиви	15,88

ВАРІАНТ 13

Теоретичні питання

1 Перерахуйте та поясніть принципи організації та функціонування НБУ.

2 Охарактеризуйте інструменти грошово-кредитної політики.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 274000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 11 до 15 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1836 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	14,5
2 Банк Б	545	?	42,3
3 Банк В	569	?	26,4
4 Банк Г	535	?	12,6

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
5 Банк Д	510	?	20,5
6 Банк Е	569	?	42,4
7 Банк Ж	532	?	13,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	577,16
Державні цінні папери України	543,74
Депозити казначейства	19,40
Позички, надані комерційним банкам	0,43
Депозити комерційних банків	83,44
Нерухомість банку	2,59
Капітал	12,29
Монетарне золото	36,87
Депозити іноземних держав	1,29
Інші активи	127,42
Інші пасиви	17,46

ВАРІАНТ 14

Теоретичні питання

- 1 Перерахуйте та поясніть організаційні основи діяльності НБУ.
- 2 Охарактеризуйте політику обов'язкових резервних вимог.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 421 000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 9 до 13 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1999 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	14,5
2 Банк Б	545	?	12,3
3 Банк В	569	?	16,4
4 Банк Г	535	?	32,6
5 Банк Д	510	?	20,5
6 Банк Е	569	?	12,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	582,93
Державні цінні папери України	549,18
Депозити казначейства	19,60
Позички, надані комерційним банкам	0,44
Депозити комерційних банків	84,27
Нерухомість банку	2,61
Капітал	12,41
Монетарне золото	37,24
Депозити іноземних держав	1,31
Інші активи	128,69
Інші пасиви	17,64

ВАРІАНТ 15

Теоретичні питання

1 Перерахуйте та поясніть функції Національного банку України.

2 Охарактеризуйте систему електронних міжбанківських платежів.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 221 000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 9 до 13 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1844 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	14,5
2 Банк Б	545	?	12,3
3 Банк В	569	?	26,4
4 Банк Г	535	?	12,6
5 Банк Д	510	?	20,5
6 Банк Е	569	?	22,4
7 Банк Ж	532	?	33,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	588,76
Державні цінні папери України	554,67
Депозити казначейства	19,79
Позички, надані комерційним банкам	0,44
Депозити комерційних банків	85,11
Нерухомість банку	2,64
Капітал	12,54
Монетарне золото	37,61
Депозити іноземних держав	1,32
Інші активи	129,98
Інші пасиви	17,81

ВАРІАНТ 16

Теоретичні питання

- 1 Поясніть сутність НБУ і його статус.
- 2 Охарактеризуйте необхідність, мету та завдання банківського регулювання.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 117 000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 11 до 15 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1856 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	21,2
2 Банк Б	545	?	23,3
3 Банк В	569	?	21,2
4 Банк Г	535	?	22,6
5 Банк Д	510	?	20,5
6 Банк Е	569	?	22,4
7 Банк Ж	532	?	23,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	594,65
Державні цінні папери України	560,22
Депозити казначейства	19,99
Позички, надані комерційним банкам	0,44
Депозити комерційних банків	85,97
Нерухомість банку	2,67
Капітал	12,66

Назва статті	Сума, млн грн
Монетарне золото	37,98
Депозити іноземних держав	1,33
Інші активи	131,28
Інші пасиви	17,99

ВАРІАНТ 17

Теоретичні питання

1 Дайте пояснення організаційній та функціональній структурі управління НБУ.

2 Охарактеризуйте передавальний механізм та ефективність грошово-кредитної політики.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 114000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 10 до 14 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1820 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	22,2
2 Банк Б	545	?	12,3
3 Банк В	569	?	26,4
4 Банк Г	535	?	22,6
5 Банк Д	510	?	20,5
6 Банк Е	569	?	22,4
7 Банк Ж	532	?	23,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	600,60
Державні цінні папери України	565,82
Депозити казначейства	20,19
Позички, надані комерційним банкам	0,45
Депозити комерційних банків	86,83
Нерухомість банку	2,69
Капітал	12,79
Монетарне золото	38,36
Депозити іноземних держав	1,35
Інші активи	132,59
Інші пасиви	18,17

ВАРІАНТ 18

Теоретичні питання

1 Перерахуйте та поясніть основні напрямки діяльності центральних банків.

2 Охарактеризуйте внутрішній державний борг і роль НБУ у забезпеченні управління боргом.

Практичні завдання

Задача 1. У комерційному банку розміщено депозит на суму 373000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 13 до 16 % на розмір кредитних ресурсів для перших вісьмох комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

Задача 2. Центральний банк прийняв рішення про рефінансування комерційних банків у розмірі 1986 млн грн. Які заявки будуть задоволені, якщо це процентний тендер?

Банк	Регулятивний капітал, млн грн	Обсяг кредитних ресурсів, млн грн	Процентна ставка, %
1 Банк А	523	?	20,3
2 Банк Б	545	?	22,3
3 Банк В	569	?	20,1
4 Банк Г	535	?	22,6
5 Банк Д	510	?	20,5
6 Банк Е	569	?	22,4
7 Банк Ж	532	?	23,5

Задача 3. Скласти баланс центрального банку на підставі таких даних, млн грн

Назва статті	Сума, млн грн
Банкноти та монети в обігу	606,60
Державні цінні папери України	571,48
Депозити казначейства	20,39
Позички, надані комерційним банкам	0,45
Депозити комерційних банків	87,69
Нерухомість банку	2,72
Капітал	12,92
Монетарне золото	38,75
Депозити іноземних держав	1,36
Інші активи	133,92
Інші пасиви	18,35

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЗАДАЧІ 1

1 Розрахуйте розмір нових кредитних ресурсів для перших сімох банків, що користуються коштами депозитів, за умови, що в комерційному банку їх розміщено на суму 2,2 млн грн.

2 Обчисліть максимально можливе збільшення грошової маси в обороті, якщо норма обов'язкового резервування становить 12 %.

Розв'язання

Здійснення банками операцій на монетарному ринку з метою отримання прибутку через кредитування своїх клієнтів зумовлює загальне зростання грошової маси в обороті та створює

ланцюгову реакцію, яка охоплює інші банки і, таким чином, у банківській системі виникають нові й нові кредити та депозити. Виходячи з того, що норма обов'язкового резерву становить 12 %, складемо таблицю кредитних ресурсів для перших сімох банків, що використовуватимуть кошти з цих депозитних рахунків для здійснення кредитних та депозитних операцій, створюючи нові банківські гроші (таблиця 1).

Таблиця 1

Банк	Кошти на нових депозитних рахунках (загальний резерв), млн грн	Кошти на кор. рахунках в НБУ (обов'язковий резерв), млн грн	Нові кредитні ресурси (вільний резерв), млн грн
Банк № 1	2,2	$2,2 * 12\% = 0,264$	$2,2 - 0,264 = 1,936$
Банк № 2	1,936	$1,936 * 12\% = 0,232$	$1,936 - 0,232 = 1,704$
Банк № 3	1,704	$1,704 * 12\% = 0,205$	$1,704 - 0,205 = 1,499$
Банк № 4	1,499	$1,499 * 12\% = 0,180$	$1,499 - 0,180 = 1,319$
Банк № 5	1,319	$1,319 * 12\% = 0,158$	$1,319 - 0,158 = 1,161$
Банк № 6	1,161	$1,161 * 12\% = 0,139$	$1,161 - 0,139 = 1,022$
Банк № 7	1,022	$1,022 * 12\% = 0,123$	$1,022 - 0,123 = 0,899$
Всього			9,54

Максимально можливе збільшення грошової маси в обороті розраховується через грошово-кредитний мультиплікатор

$$\Delta M = \Delta R * m, \quad (1)$$

де ΔR – приріст резервів, що спричинює процес грошово-кредитної мультиплікації;

m – грошово-кредитний мультиплікатор.

$$m = 1/0,12 = 8,334;$$

$$\Delta M = 2,2 * 8,334 = 18,335 \text{ (млн грн).}$$

Відповідь:

- 1) Обсяг нових кредитних ресурсів становить 9,54 млн грн;
- 2) Максимально можливе збільшення грошової маси в обороті – 18,335 млн грн.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЗАДАЧІ 2

Національний банк проводить тендери з рефінансування банків шляхом операцій на відкритому ринку.

Тендер НБУ – це форма задоволення попиту на грошові кошти при рефінансуванні, що передбачає надання Національним банком кредитів комерційним банкам, які потребують підтримання ліквідності шляхом відбору за критеріями, що встановлюються НБУ.

Національний банк проводить кількісний або процентний тендер.

Кількісний тендер – це тендер, на якому НБУ наперед установлює ціну (процентну ставку), за якою банки можуть одержати кредити шляхом рефінансування.

Процентний тендер – це тендер, на якому банки у своїх заявках до НБУ, крім суми очікуваного кредиту, пропонують ціну (процентну ставку), за якою вони погоджуються одержати кредити шляхом рефінансування.

Розподіл кредитів при проведенні кількісного тендера здійснюється відповідно до поданих заявок в межах суми, яка запропонована на тендер.

Якщо суми, яка запропонована на кількісний тендер, недостатньо для задоволення всіх заявок, кредитні кошти за однією тендерною ціною розподіляються між усіма банками пропорційно до поданих заявок.

У разі проведення процентного тендера банківські установи самостійно пропонують процентну ставку з точністю до 0,1 процентного пункту, за якою вони погоджуються одержати кошти, але не нижчу від облікової.

На процентному тендері заявки задовольняються відповідно до зниження запропонованої в них процентної ставки, починаючи

з найвищої, і надалі поступово до закінчення запропонованого обсягу кредитів або задоволення всіх заявок банків.

Національний банк має переважне і безумовне право задовольняти будь-яку, засновану на здійсненому рефінансуванні банку вимогу, оформлену у встановленому законом порядку, за якою настав строк погашення.

Переважне і безумовне право здійснюється у разі, якщо це передбачено угодою, реалізується Національним банком шляхом списання у безспірному порядку заборгованості з банківських рахунків і продажу інших активів, що перебувають у заставі як забезпечення вимог Національного банку, та задоволення вимог за рахунок чистого доходу від їх продажу.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЗАДАЧІ 3

Національний банк України
Консолідована фінансова звітність
Консолідований звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2016 року
(у мільйонах гривень)

Показник	2016
Активи	
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	50 958
Цінні папери нерезидентів	275 329
Авуари в СПЗ	73 546
Монетарне золото	24 353
Цінні папери України	394 454
Кредити банкам та іншим позичальникам	35 456
Внутрішній державний борг	2 002
Внески в рахунок квоти МВФ	73 538
Основні засоби та нематеріальні активи	5946
Інші активи	4966
Усього активів	940548

Показник	2016
Зобов'язання	
Банкноти та монети в обігу	341059
Кошти банків	44305
Кошти державних та інших установ	48549
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	44379
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	68073
Кредити отримані	-
Зобов'язання перед МВФ	243295
Інші зобов'язання	3232
Усього зобов'язань	792892
Власний капітал	
Статутний капітал	100
Загальні та інші резерви	54255
Резерви переоцінки активів і зобов'язань	93265
Усього власного капіталу	147620
Неконтрольована частка	36
Усього капіталу	147656
Усього пасивів	940548

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Про банки та банківську діяльність : закон України від 07.12.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua.http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

2 Про Національний банк України : закон України від 20.05.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua.http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

3 Про цінні папери та фондовий ринок : закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

4 Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів України : постанова Правління Національного банку України від 08.09.2011 р. – № 306.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1203-11#n20>

5 Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: постанова Правління Національного банку України від 17.09.2015 р. № 615 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>

6 Про затвердження Правил визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України : постанова Правління Національного банку України від 23.10.2013 р. № 422 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1942-13>

7 Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>

8 Про систему валютного регулювання і валютного контролю : Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. № 15-93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/15-93>

9 Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>

10 Адамик, Б. П. Національний банк і грошово-кредитна політика [Текст] / Б. П. Адамик. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 278 с.

11 Банківська енциклопедія [Текст] / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко [та ін.]. – К. : Центр наукових досліджень Національного банку України : Знання, 2011. – 504 с.

12 Забезпечення умов стабільного функціонування банківського сектору України : монографія / О. М. Колодізев, О. В. Бойко, І. О. Губарєва [та ін.]; за заг. ред. д. е. н., доц. О. М. Колодізева. – Харків : ХНЕУ, 2010. – 312 с.

13 Коваленко, В. В. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч.-метод. посібник / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина / Українська академія банківської справи Національного банку України. — Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. — 138 с.

14 Кузнецова, С. А. Банківська система: у схемах і таблицях [Текст] : навч. посібник / С. А. Кузнецова, Т. М. Болгар, З. С. Пестовська. – Дніпропетровськ : Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2012. – 319 с.

15 Любунь, О. С. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності [Текст] : навч. посібник / О. С. Любунь, В. С. Любунь. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 351 с.

16 Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін [Текст] : монографія / за заг. ред. В. С. Стельмаха. – К. : Центр наукових досліджень НБУ, УБС НБУ, 2009. – 404 с.

17 Орлюк, О. П. Банківська система України правові засади організації [Текст] / О. П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 239 с.

18 Пуховкіна, М. Ф. Центральний банк і грошово-кредитна політика М. Ф. Пуховкіна, Т. П. Остапівшин, В. С. Білошапка. – К. : КНЕУ, 2006. – 180 с.

19 Розвиток банківської системи України [Текст] : монографія / У. Я. Рудзевич, Я. В. Грудзевич, О. Б. Денис [та ін.] ; за заг. ред. Т. С. Смовженко, Р. А. Слав'юк. – К. : УБС НБУ, 2010. – 462 с.

20 Романишин, В. О. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч. посібник / В. О. Романишин, Ю. М. Уманців. – К. : Атіка, 2005. – 480 с.

21 Холодна, Ю. Є. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : конспект лекцій / Ю. Є. Холодна, О. М. Рац. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 130 с.

22 Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч. посібник / за ред. Т. Д. Косової, О. О. Папаїки. – К. : Центр учбової літератури, 2011. — 328 с.

23 Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : підручник / А. В. Сілакова, Г. І. Лановська, Н. І. Климаш [та ін.] ; за заг. ред. Т. А. Говорушко. – Львів : Магнолія 2006, 2015. – 224 с.